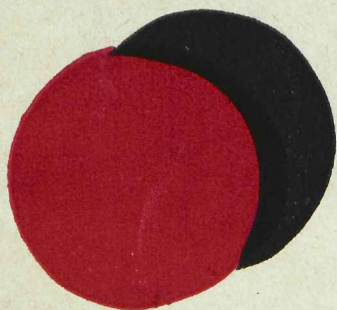

Hind 35 senti.

Resto

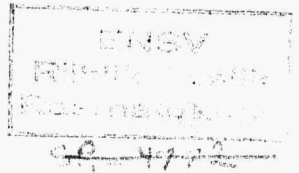
N^o

1

Jõulud 1930.

RESTO

Tallinna restoraanide, kohvikute ja söögimajade
teenijate üldühingu häälekandja.

Ilmub iga kuu 15. päeval.

Toimetus-talitus Tallinn, Uus tän. nr. 3.
Kõnetraat 27-33.

Tellimise hind: 1 aasta Kr. 3.60
1/2 aasta Kr. 1.80 1/4 aasta Kr. —.90

Nr. 1 Detsember 1930 I. aastakäik.

Edasi-parema tuleviku poole!

Ühenduses peitub jõud. Sellele arusaamisele on jõutud ka restoraani- ja söögimajateenijate peres. On otsustatud asutada oma haigekassa ja anda jõuluks välja oma album, mis edaspidi vahest kujuneb järjekindlalt ilmuvaks ajakirjaks. Väga rõõmustavad ja teroitavad nähted, et on asutud ühiselt oma seisukorra parandamisele! Ikka ses suunas edasi! Tagajärjed ei jää tulemata.

„Resto“ esiknumber on teil käes. Kahtlemata on tal puudusi, nagu ikka igal esimesel algatusel. Kuid puudustest saadakse aja kestes üle — kogemused tekitavad ikka pikkamisi. Sõbraks, heaks sõbraks peab see album saama meie perele. Siin võime kaevata oma hädasid ning otsida abinõusid neist ülesaamiseks. Häälekandja on igale ametialalisele koondisele hädavajalik, kahtlemata on see meilgi nii. Sedagi õpitakse tundma ja hindama aja kestes.

Üks aasta on kõige tunnusmärkide järele varssi kadumas, mõõtmatusse ajamerre. Need mõningad päevad, mis veel jäävad uue aastani, mööduvad muidugi jõulumeeleolu all. Restoraani- ja söögimajateenijad saavad neist pikka-aegsest pühadest pühendada endile vaid ühe päeva — esimese püha. Teisel pühal on juba vaja teenida oma kaaskodanikke. Kuid ega sellepärast maksa kurvastada, see on meie elukutse, sellega oleme harjunud, sellega peame lepima.

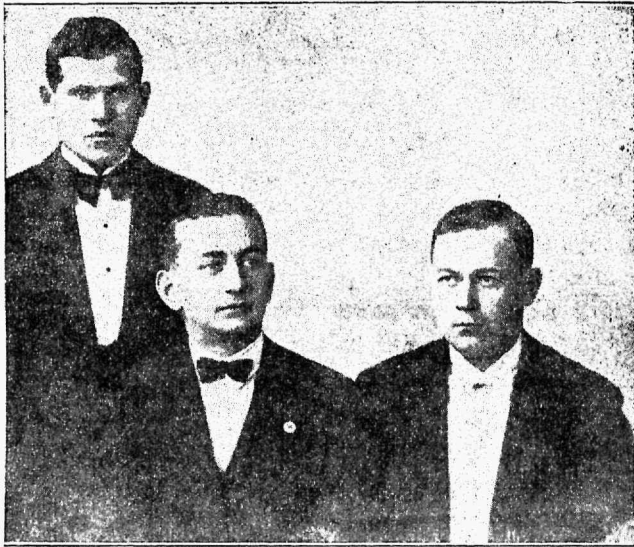
Rõõmsaid pühi! Head uut-aastat!

Neli aastat tööd.

Ülevaade üldühingu tegevusest.

Tallinna Restoraani teenijate üldühing asutati 15. jaanuaril 1927. a. ja põhikiri registreeriti 12. veebruaril samal aastal. Kuigi Tallinnas juba 1905. a. peale tegutseb Tallinna Kelnerite Ühisus, oli praeguse Üldühingu asutamine mõõdapääsmatu ja tarviline põhjusel, et Kelnerite Ühisus juba aastaid vaid

ühing oma ligikaudu 4. aastase tegevuse kestel on näitanud, et tema asutamine täiesti õigustatud. Juhatuses esimene koosis oli järgmine: esimees J. Wisnewsky; abi V. Tihomirow; laekahoidja G. Liwländer; abi K. Kulberg; sekretär O. Masing. Kuna põhikirja järgi juhatus igal aastal

Senine juhatus.

Paremalt vasemale: Esimees E. Umberg ja sekretär E. Vaarmann; seisab laekur M. Rainjalg.

paberil tegutseb ja tema tegevus üldistele huvidele vaid takistuseks, sest tema praeguste liikmete hulgas, arvult vaevalt 10, on pea kõik konservatiivsete vaadetega ehk nii nimetatud „tsunfti sellid.“

Kuna arukamad mehed restoraanide teenijate hulgas sellase olukorraga leppida ei võinud, oli paratamata nähtus, et vajalik asutada uus, laiema tegevuskavaga üldühing, mis ka viidi läbi. Praegune üld-

uuesti ringi valitakse, siis järgmistel aastatel näeme mitmesuguste võimetega isikuid juhatuses. Ei puudunud ka loomulikult omavahelised hõõrumised ja nägelemised. Tähtsamaks sündmuseks üldühingu tegevuses peab märkima Eestimaa Töölisühingute Keskliidu liikmeks astumist 1928. a. 10. märtsil. Eriti agarat ja energilist tegevust on üldühingu juhatus näidanud käesoleval aastal, mil terve rida erilise tähtsu-

sega otsuseid on vastuvõetud ja ka nende täitmisele asutud. Peamiselt tuleb seda lugeda praeguse juhatuse esimehe, noore energilise Eduard Umbergi teeneks. Näitena võib tuua 3. I. 1930. omavahelise matusekassa asutamise ja 27. novembril ühise haigekassa asutamise küsimuse otsustamise, missugused küsimused Ed. Umbergi raugematul tahtel läbi viidi.

kese aja tõttu, mis käesoleva ülevaate valmistamiseks kasutada oli, ei jõutud siinkohas anda täielist ülevaadet ühingu praegusest varanduslisest olukorrast. Sellest järgmine kord täielikumalt ja pikemalt.

Uus juhatus.

Ööl vastu 19. skp. peeti ühingu peakoosolekut, kus arutusele tulid mitmesugused jooksvad küsimused.

Revisjoni komisjon ja asutajad liikmed.

J. Vishnevsky — rev. kom. esim. ja asutaja liige, A. Kliimann, rev. kom. ja asut. liige K. Tuisk, rev. kom. liige ja Leemann, asut. liige.

Senine juhatuse koosseis oli järgmine: esimees — Ed. Umberg; abiesimees — J. Sisask; laekahoidja — M. Ramjalg; sekretär — E. Vaarmann; abi — M. Murro ja ametita juhatuse liikmed — Tolmats ja Kornell.

Peab märkima, et ühingu liikmete hulgas valitseb täieline üksmeel ja oma huvide eest valvel olemise vajadusest arusaamine. Lühiki-

Muu hulgas valiti ka uus ühingu juhatus ja revisjoni komisjon. Juhatusse valiti esimees — K. Järlov, abi — Leemann, laekur — Teimann, abi — K. Männik, sekretäär — E. Vaarmann, liikmed — E. Umberg ja J. Vishnevsky.

Revisjoni komisjoni valiti Kask, Soonvald ja Tuisk.

J. Rimpel.

Üldühingu asjaajaja

Imelikud lisakohustused.

Napsi võtmise juures tekkib harilikult tarvidus ka naiste järgi. Muidu ei oleks nagu seda mõnu ega õiget tuju. Ei ole aga igalpool käe pärast kohe preilisisid, keda kutsuda kaasaistuma lauda. Hädaabinõuna püütakse lauda kutsuda sarnasel juhusel kas kelnerinnat ehk naispikolot. Kui tuleb teenida kabinetis, on asi veelgi hullem. Käed pannakse lihtsalt külge ilma pikema jututa. Kui kelnerinna siis ilmub tagasi saali õhetavate põskedega ja sasis juustega, ei ole see just eriti meeldiv vaatepilt teistele külalistele. Ka tervishoidlisest küljest ei ole see lubatav.

Mure igapäevase leiva eest ei luba kelnerinnadel oma kiusajate vastu olla eriti terav. Koosneb ju nende teenistus just samade küllastajate poolt antavatest jootrahadest. Kahjuks ei ole suudetud seni meie kelnerite teenistuse küsimust korraldada paremini.

Kuid mitte ükski jootrahadest ei ole tingitud võrdlemisi heatahtlik suhtumine sarnasele kohtamisele. Raskemaks muudab seisukorra asjaolu, et sarnasel puhul on ettevõtte peremees alati külalise poolt. Kui istub lauas naine, juuakse rõhkem ja seda ainult on peremehel vajagi.

Kui naiskelnerid võivad veelgi loota mõnesugust kaitset peremehe poolt selle tõttu, et neil tuleb ette kanda ka teistes laudades, on aga

naispikolo täiesti kaitseta. Kuigi palga talle maksab kelner, on ta siiski täiel määral peremehe käsutada. Sarnast olukorda kasutades peavad mõned restoraanide omanikud naispikolosi ainult külaliste löbustuseks.

Huvitavalt iseloomustab suhtumist naisteenijaisse järgmine lugu:

Üks pealinna kohvik-restoraan vajab naiskelnerit. Kohaotsijatele teeb peremees kohe teatavaks, et tuleb vahest istuda kaasa ka külalistega lauas. Esimeses järjekorras esitati ka küsimus, kas on aga kelnerinnal ka küllalt korralik pesu „kaasaistumiseks“.

On selge ilma lähema seletuse tagi, missugustel põhjustel võetakse sarnases kohas ametisse naiskelner. Sarnane olukord on aga täiesti lubamata nii puhtinimlikust, kui ka tervishoidlisest seisukohast vaadatud. Määruste ja seadustega on seda parandada raske. Kuigi teenijaskonnal keelatud külalistega koos lauas istumine, on see määrus jäänud ainult paberile. Töö puuduse tõttu on inimesed nõus iga suguste tingimustega, et aga mitte käest anda sedagi viletsat leivakannikat. Olukorra parandamiseks on ainult üks kergest läbiviidav võimalus. Viinaga kauplevates asutustes tuleb keelata naiskelnerite ja naispikolote töötamine. Esimeses järjekorras aga töötamine kabinetides ja nende tibruses.

Nüüdsest peale on ühingul olemas

a s j a a j a j a

kes ajab ühingu jooksvaid asju. Asjaajaja kõnetunnid on ühingu ruumides, **Uus tänav nr. 3**, iga kolmapäev ja reede kella 6–8-ni. Samal ajal öiendatakse ka ajakirja „Resto“ asju.

Meie nõuame.

Üheks valusamaks Eesti töölistel on sotsiaal-seadusandluse küsimus. Ei ole seni suudetud kõige pingutuse peale vaatamata neile saavutustele ligidalegi jõuda, milliseid on lääne Euroopa ja Skandinaavia maade töölised saavutanud. Praeguse poliitilise konjunkturi juures, kus lausa tagasi kiskumist näeme, ei ole ka niipea sellel alal midagi loota. Sellevastu me võime märgata, et kõigest jõust püütakse neidki viletsaid saavutusi, mida riigikogu pahemal tiival on kordaläinud läbi-suruda, igasuguste võtetega parali-seerida ja takistada neid täielmääral ja sellasel kujul elluvia kui nad mõeldud. Nii just hoolekande seaduse kallal mõnitatakse ja nähakse selles kõige kurja juurt ja riigi majapidamise negatiivset külge. Ometegi on see seadus vaid hädaabinõu, et veidigi pehmendata seda karjuvat häda ja viletsust, mida meie kehva töörahva hulgas igapäev näeme.

Seni kui ei ole maksmapandud üldine sotsiaalkindlustuse s. o. haiguse, invaliidsuse ja vanaduse vastu kindlustamise seadused, ei kao töötava rahvakihi — proletariaadi — hulgast viletsus ja häda sellasel teraval kujul, kui see Eestis, eriti viimasel ajal on kerkinud päevakorraks. Kuna seda aga, nii kui eelpool nimetatud, praeguste era-kondliste vahekordade juures seadusand lises kogus, võimatu läbiviia, siis tuleb töölistel kõigil aladel oma algatusel midagi ettevõtta, tuleb abinõusid leida kuidas üldist häda ja viletsat olukorda kuidagi omal jõul kergendada.

Üks sarnastest abinõudest on haigekassa. Eestis on maksev seadus (Tööstusl. töö sead.), mille alusel tehaste ja töökodade töölised, kui

nad teatava arvu ületavad, sunduslikult haigekassa alla kuuluvaiks loetakse. Osa aga, samuti oma palgatööst elavaid kodanikke — äriteenijad, majateenijad, kelnerid, kohvikute, söögimajade teenijad jne. ei kuulu selle seaduse alusel haigekassa alla mitte.

Sarnane olukord ei ole kuidagi õigustatud. Või on siis äri ja majateenija, kelner ehk kohviku- söögimaja ettekandja majandusliselt sarnases hiilgavas olukorras, et suudab ise omale igal juhtumil võimaldada arstiabi saamise kui ka vajaliku ülalpidamise omale ja perekonnale haigusest tingitud töötaoleku ajal? Kaugeltki mitte.

Sellekohane statistika näitab, et Eesti on oma palgaolude suhtes ilmas üks mahajäänumaist, väljaarvatud vast mõni Balkani riikeist. Loomulikult on siis meil ka restoranide ja kohvikute teenijate palgad äärmiselt madalad ja korraldamata, võimaldades vaevalt päevast päeva äraelamise. Kui kellelgi aga suurem perekond, siis isegi seda mitte.

Katastroofiliseks muutub seisukord aga pikemal haiguse juhtumil, kui perekonna toitja nädalaid, isegi kuid haige on; oma ravitsuseks arstile ja apteegile summe peab maksma, sealjuures ka perekond ülalpidamist vajab, kuna sissetulekuid ega ka tagavarasid mingisuguseid ei ole. Ja neid tagavarasid, millistest võiks haigusjuhtumil võimaldada arstiabi, ülalpidamist omale ja perekonnale, — me teame — tõesti ei ole. On kõigil teada, et kelnerid kindlat kuupalka ei saa. Nende sissetulek oleneb täielmääral külaliste lahkusest. Annab külaline jootraha, saab kelner oma tasu; ei anna ta seda aga mitte, — peab halva

mängu juurde hea näo tegema ja rahul olema. Haigus aga ei küsi kas sa palka saad või mitte, on sul tagavara kogutud või ei ole.

Vabrikute ja tehaste töölised on selles asjas kaugelt paremas olukorras ja haigekassade tegevus näitab, et nad haigusjuhtumistel tunduvalt on suutnud oma liikmete olukorda kergendada. Kuna seadus on kelnerid, kohvikute ja söögimajade teenijad kahesilma vahele jätnud, tuleb neil endil selle küsimusega tõsisemalt tegelema hakata. Tuleb nõuda ja järelejätmata nõuda, et seadust ka nende peale laiendataks ja sellega ärakaoks praegune ebaloomulik olukord. Kui ise ei nõua, ega siis ei tule ka keegi pakuma.

Küsimus on juba algatatud. Nimelt otsustati Tallinna Restoraanide teenijate Üldühingu poolt kokkukutsutud üdisel restoraanide ja kohvikute teenijate koosolekul üksmeelselt haigekassa asutamine jaatavalt.

Valiti komisjon vajalikkude eel tööde tegemiseks, põhikirja väljatöötamiseks ja registreerimiseks. Koosolekult puudusid aga paljud. Et sellel nõudmisel suurem mõju ja tema läbiviimine edukam oleks on vajalik, et kõik asja tähtsusest arusaades oma jõu üldiselt tööle rakensid.

Möödunud suvel olid Tallinna juuksetöölised sama küsimuse ees. Kuna nad teadlikud olles mida nõuavad, küsimuse läbisurumisele üksmeelselt asusid, oli neil ka edu kindel ja mõnekuulise tegevuse kestel on nende haigekassa oma liikmeile haiguse ajal tunduvat abi suutnud anda.

Et ühenduses jõud peitub, see ei peaks kellegile teadmata olema. Valitud komisjon ei suuda aga kuigi edukalt tegutseda, kui temal puudub teadmine, et kõik restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijad ta seljataga seisavad. Nende ridade ülesanne ongi kõigile selgeks teha, kes veel kõrval seisavad, haigekassa vajadust ja tähtsust. Ühiselt ainult suudame oma tahte läbisuruda. Kõik vastuväited, mida sellele vast taetakse ettetuua ei pea paika. Seda enam, et restoraanide haigekassa asutamisel riigikassa mingisuguseid kulusid ei kannu, vaid kassa tegutseb ainuüki tööliste enda ja ettevõtjate poolt sissemaksudest saadud kapitaliga.

Haigekassa aitab olukorda tuntuvalt parandada, kuigi ta kõiki hädasi ja puudusi ei suuda kõrvaldada.

Ometegion pool muna parem, kui tühi koor. Sellepärast kõik ühiselt tööle!

Seda enam, et osa ettevõtjaid — omanikke samme on hakanud astuma asjale vastu. Nemad on teadlikud selles, et mida parem on tööliste majandusline olukord, seda raskem on neid lõa otsas vedada ja töölised oma nõudmisi palju edukamalt suudavad läbi viia.

Ühisel jõul, seltsimehed! See aitab!

Meie nõuame kõigi restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijate haigekassa alla kuuluvaiks tunnistamist.

Selleks jõudu! —

J. R.

Kunstnikud leti taga.

Kellest küll tänapäev ei kirjutata. Paljudest tähtsatest ja paljudest tähtsusetuist. Keisritest ja kuningatest, printsidest ja poliitikutest, võitlejatest ja kinotähtedest, poksijatest ja jalgpallimängijatest, kunstnikkudest ja igalaadi mitte-kunstnikkudest.

Miks ei pea siis mitte kirjutama kord ka ehtsast kunstnikkust baari leti taga, meistrist, kes mõistab kumbineerida alkoholisi jooke. Tema elukutse nõuab sama palju teadmisi, kui riigimehe oma ja ühtlasi ka sama palju diskretsiooni ja diplomaatiat. Kuulsaimaks kunstnikuks üle ilma sel alal on inglane Charlie Weber, kes mõistab väga suupäraseid jooke segamise teel valmistada. Omast erialast jutustab ta järgmist:

„Baar, kui põline mixeri (joogisegaja) asukoht, sündis Ameerikas, muidugi ammu enne keeluseadust. Peaaegu igal, ka Euroopa mixeril, kel on tänapäev hea kuulsus, on oma Ameerika praktika seljataga. Ka mina algasin oma karjeeri lombi taga, kus tol ajal kerkisid baarid nagu seened peale sooja vihma. Tol korral võisid baaris ainult mehed liikuda, ja seda rohkem kogunesid nad mixeri puldi ümber. See oli

mixerite hiilgeaeg, nooremail pole aga neid teadmisi ega nad ei saa ka enam sarnast tasu.

Keegi shokolaad-coektaili eriline austaja ei võinud oma lemmikjoo- gis mingit lisamaiku kannatada. Ta oli juba hulk kuulsaid ameerika mixerid külastanud, neile oma soovi ette kandnud, kuid ükski neist ei mõistnud valmistada lisamaiguta shokolaad-coektaili. Minu meister, kelle poole tol ajal pöörasin, eitei-

Kokteili valmistamine baaris.

nud muud midagi, kui pani terakese soola peekrisse. See terakene võttis coektaililt ära lisamaigu ja muutis selle esialgse maigu veel paremaks. See nähtavasti väga rikas kunde pani sel puhul tuhande dollarlise paberraha lauale.

Võhik kujutab enamikult, et tarvis on napse ainult segada, küll siis ikka midagi välja tuleb. Asi pole aga mitte sugugi nii. On olemas jooke, mida ei saa üldse segada või jälle mida ei saa lihtsalt kumbineerida.

Mixeri eriliseks kunstiks on tugevasti mõjuvaid alkoholilisi jooke segada, nii et alkoholi hulka mitte kohe pole tunda.

See oli 1910 a. Londonis. Astusid sisse neli härrat, kes välimuselt

poksijate hulka kuulusid. Nad tulid leti juure ja ütlesid lühidalt: „Giwe us a knockout“ (lubage meile üks knockout). Andsin tõrjuva vastuse, sest teadsin, et ei saa selle ülesandega valmis. Ühtlasi andsin aga neile nõu, et nad pööraksid selles asjas peabaarimehe Ben Bendi poole, võib olla ehk tema saab aidata. See ütles neile ainult harilikku: „Alright.“ Võttis ühe nõu ja segas järgmise „knockout'i“ kokku:

Pooleldi katki lõigatud puuviljaga täidetud nõusse tuli kahe sidruni mahl, sellele lisaks 2 supilusikat ja hushukrut, $\frac{1}{4}$ lusikat soodavett, $\frac{1}{2}$ pudelit Santa Cruz Jamaika rummi, $\frac{1}{2}$ pudelit head wiskit, $\frac{1}{2}$ veiniklaasi curacao'd ja $\frac{1}{2}$ lusika täit kanget teed.

Tee tuleb selleks panna, et alkoholi maiku kaotada ja nõnda võib isegi jookide tundjat eksitusse viia. Ja juba pooletunnilise joomise järele

seletasid need neli härrat, et nad on knockouti löödud. See oli baarimehe suur võit. Mulle seletas ta, et sellest joogi hulgast oli küllalt, et oleks võinud kaks korda nii palju isikuid knockouti lüüa.

Meeleldi mäletan, kuidas ma 1912a. „Mermaid Tavern Club'is“ lady Cornwallis Westi juhatusel inglisi kuningat ja kuningannat teenisin. Oma kahte paremat ja kuulsamat retsepti ei taha ma mitte endale hoida:

Kuningajook või kuninga-fizz: 1 likööriklaas grenadiini ja 1 dessert klaas hispaania sherryt (Pale dry) hästi hõbepeekris loksutada ja hästi jahutatud shampaanjaga aegamisi täita.

Lordide cocktail: 2 teelusikat Creme de Menth'i, rohelist, loksutatakse, 2 likööriklaasi iiri wiskiga hästi coektaili klaasis ja serveeritakse täidetud oliiviga.

Oma spordiring.

Restoraanide teenijatel on tervishoidliselt eriti halb töö aeg. Magada tuleb päeval, kui teised inimesed töötavad ja töötada siis, kui teised lõbutsevad. Kogu päev ja ka pool ööd tuleb viibida sumbunud õhuga ruumis, täis alkoholi lõhna ja paberossi suitsu. Sarnases olukorras jääb paratamatult kängu noore inimese tervis ja kehaline arenemine.

Et siiski viia vähegi tasakaalu kehaline arenemine on tingimata vajalik sport — kehalised harjutused. Kuid ka selleks on võimalusi võrdlemisi vähe. Enamus harjutustest teostub ajal, mil restoraanide teenijatel kõige kibedam tegevus.

Selleks on tingimata vajalik oma spordi selts, kus saab harjutusi korraldada vastavalt võimalustele.

Mõte oma spordiringi asutamisest ei ole uus, seni oli see aga teostamata. Nüüd viimaks saadi asjaga nii kaugele, et asuti spordiringi korraldamisele ja valiti selleks ajutine toimkond. Sinna kuuluvad: E. Nurm-bach, E. Vaarmann ja E. Kaado.

Ajutise toimkonna esimeseks ja suuremaks mureks on kohaste ruumide leidmine. Selle järele on kaevatsus kohe muretseda maadlusmatt ja poksikindad. On ette nähtud esimeses järjekorras ka jiu-jitsu harjutused. Lähemaid teateid saab ühingu kantselei tundidel.

Juhtumused jõuluööl.

Andreu Soutar.

Ühel jõululaupäeval, kui kogu loodus möllas, vihm ja lumi oma ülevõimu pärast võitlesid, kihutas mototsiklist oma kaaslasega küljekorvis läänepoole mööda Hog's Backi. Vasakul neist kaugel Inglis kaanal, kust puhus torm — paremal Weald, must ja ähvardav. Ainult siin-seal võis näha jaaniussikestena üksikute tulumajade tulesid.

Üksiku tee kõrval närbunud rohul seisis kinnine mustlaste vanker, mille aknast vilkus künlatule valgus.

Miilid mustlaste vankrist eemal, hästi varjatud pargi „Püramiidi“ tagaotsas asus sir Bolton Crissi maa-residents. Ainult selle töötoa aknast paistis teele kuma. Kui rahamees ei armastanud ta pühi pidada. Peale teenijate oli ainukeseks teiseks isikuks majas sir Boltoni poeg. Nende kahe vahel polnud aga sugugi sümpaatiat.

Kolmes kohas arenesid korraga sündmused, kuigi kaugel üksteisest, said need siiski teatud niitidega kummalisel viisil ühendatud.

Kaks varast, kes sõitsid lääne poole, olid haruldaselt julged. Maru möllas metsikult nagu tahaks aidata kaasa nende tööle. Nad olid valinud selle öö sellepärast, et siis võivad inimesed segada kõige vähen nende ettevõtet.

Kui nad mustlastest mööda kihutasid, kuulsid nad ühte meest hüüdvat: — „Hei!“ Kuigi tuul oli vali, kuulsid nad seda hüüdu selgesti. Aga kumbki mees ei kinkinud sellele tähelepanu.

Pargivärava juures jäi mootoratas seisma. Nad tõstsid selle müüri varju, ja umbes kümme minutit peale selle, kui sir Bolton Criss oli lugemisest väsinuna pugenud voodisse, astusid vargad parki.

Noorem neist oli dshentlemenlikum oma välimuselt kui ka kõnelt. Temale oli see seiklus ainult kenaks vahelduseks, mille üle võis ta naerda jõulu ajal tantsides seltskonnas, kel polnud aimugi tema elu teisest paljest. Teine oli lühidane, tugev, muskiline mees. See oli närviline, ja tegi hirmunud liigutuse, kui ta oli keeranud söögitoas tule põlema ja noorem mees võttis endale klaas veini.

„Sa oled jäänud vanaks, Toby,“ — ütles noorem mees. „Meie jõuame veel küllalt õigel ajal linna, et liituda teistega jõululaupäeva pühitsema. Seisa ukse juures, kuni ma pühendan oma tähelepanu sir Bolton Crissi maalide kogule.“

Kergel sammul liikus noorem mees läbi saali galleriile. Enne kui Toby oli suutnud klaasitäie veini ära juua, tuli tema kaaslane kolme või nelja raamidest väljalõigatud maalidega tagasi.

„Kolm meisterteost,“ ütles ta hindavalt. „Lähme nüüd.“

Segamatult jõudsid nad mootoratta juure. Lühike mees istus küljekorvi ja maalid pani noorem mees enda kõrvale, et kaitsta neid lõrtsi eest.

„Siin on Gainsborough,“ ütles ta, „ja Corat. Kuid väärtuslikum neist on „Madonna jalaps“. Arvan, et saab tuhat naela, kui teeme selle rahaks.“

Mootor hakkas tööle; ja nad kihutasid tormi sisse. Isegi kui keegi inimene oleks tulnud neid tabama, siis oleks torm kindlasti nad tema käest ära röövinud. Pea nägid nad jälle enda kõrval tee ääres vilkuvat tuld mustlaste kinnisest vankrist. Jälle kuulsid nad ühte meest hüüdvat; „Hei!“

„Ainult mustlased,“ ütles noorem mees rahustades. Ta pööris veidi

pea ja hüüdis: „Rõõmsaid jõulupühi teile ja teie koertele!“

Rumalus oli seda teha, sest ratas sattus liig tee äärele. Tuul paisus aga sel momendil nii tugevaks, et tõstis ratta peaaegu õhku. Toby karjus hirmust. Tuul viis ära ta mütsi, ta haaras selle järele. Siis langes mootorratas küljeli ja paiskas mehed mudasse.

Jälle oli kuulda läbi tuule mustlase häält. Mehed ajasid end mudast üles. Hirm, et neid jälitatakse, oli meestel suur. Ilma et oleks aega olnud kokku korjata neid asju, mis maha kukkunud, seadsid nad mootorratta korda ja kihutamine tormis läks jälle lahti.

Viis miili edasi tuli neile auto vastu ja jäi kesk teed seisma. Ka nemad olid sunnitud peatuma. Autost hüüdis hääl:

„Kahju, et segan teid, kuid kas olete näinud mustlasi tee ääres? Mina olen arst.“

„Mõni miil edasi,“ vastas noorem.

„Täna väga! Rõõmsaid jõulupühi, dshenlemanid!“

„Rõõmsad — ei sugugi,“ ütles Toby, kui ta oma sõbraga edasi sõitis.

* * *

Kinnises vankris lebas noor mustlasnaine patjades. Ta polnud vanem kui kakskümmend kaks või kolm. Ta paksud mustad juuksed lainetasid kütülatule valgel, kui ta rahutult viskles patjadel. Tema umbes samavanune mees istus kummuli pöördud kastil ja vaatas igat liigutust naise näol.

„Ei maksa väga karta, Rhoda,“ ütles ta hellalt. „Minu emal läks see päev aga mööda ja tegi juba tööd järgmisel päeval.“

Naine vastas nõrgalt, vaevalt kuuldavalt:

„See on torm. Ehmatab mind väga. Ja ma ei taha jätta sind maha, Micah?“

„Ära karda,“ ütles mees kaastundlikult. „Parem oleks jäänud laagrisse talveks, selle asemel, et minna oma teed.“

„Tahtsin olla sinuga üksinda, Micah. Nad polnud minu vastu ju lahked. Arvad, kas Jasper leiab arsti?“

„Kindlasti,“ ütles Micah. „See on hea vend, parem kui võib olla üldse, kuigi ta on veel poisike.“

„Mul on külm, Micah.“

Ta võttis oma mantli ja laotas selle vaibale peale.

Jälle läks Micah ukse juure ja avas selle. Tuul puhus kütüla. Samal pilgul langes vankri sisemusse kiirtekimp arsti autotuledest. Paar minutit hiljem ronis noor ja energiline arst vankrisse.

„Kas on teil tuld?“ küsis ta.

Micah pani kütüla põlema.

„Kas mu vend juhatab siia?“ küsis ta.

„Kust ma siis muidu tuln,“ vastas arst. „Kena poiss oli. Pidi käima ära viis, kuus miili. Jätsin ta enda juure jalgu soendama. See siin pole kellegi koht teile mõlemile ööbimiseks.“ Ta kummardas naise üle, siis pööris ta Micah poole. „Kahju, et ei tulnud külasse,“ ütles ta. „See on ainult viis, kuus miili siit edasi.“

„Hobune suri ära,“ ütles mees.

„Teie peate minema külasse,“ ütles arst. „Naisel ei tule enam kaua oodata ja ma tahan aidata.“

„Kas ei võiks panna midagi akna ette, et takistada tõmbust?“ ütles arst, sest tuul oli löönud aknaklaasi katki ja kustutanud kütüla. „Ma hoian seni oma kuue akna ees. Minge teie välja ja vaadake, kas leiate mõne tüki riiet,“ ütles arst mehele.

„Mul pole midagi kaasas,“ ütles Micah lootusetult.“

„Minge ehk leiate midagi,“ sõnas arst käskivalt.

Micah astus vankrist välja. Nad kuulsid ta otsimas ja pomisemas

oma „õnnest“. Veidi hiljem kuulsid nad, et Micah midagi väljastpoolt akna avause ette kinnitas.

„Nüüd on parem,“ ütles arst rõõmsalt, kui mees jälle tuli tagasi vankrisse. „Noh, nüüd sõidame edasi.“

„Aga — kuidas?“ küsis Micah.

„Mis on viga minu autol? Ma pööran selle ümber ja kinnitame teie vankri taha,“ ütles arst. „Ei taha naist enne liigutada, kui oleme külas.“

„Mul pole tuldse nii paha, doktor,“ ütles

„Mäletan,“ — ütles Micah, — „ööl kui sündis Jaspas, oli ainult öökull vankri lähedal ja huilgas. Kas tunned, et on soojem?“

Tee pealt kuuldus arsti hääl: „Leidsin kõie autost. Tulge ja ai-

Seltsis mustlasega kandis ta haige naise tühja ruumi.

naine. „Kardan põrutust. Eks, Micah?“

„Pole viga,“ ütles Micah. „Tunned paremana?“

Arst oli läinud välja. Oli kuulda, et ta seadis autot nii, et võis võtta neid enda järele.

dake van-ker auto taha kinnitada.“

Nad hakkasid sõitma. Tasa ja suure ettevaatusega juhtis arst autot. Micah, mees istus oma naise kõrval, hoides selle käest kinni. Tuul rauges veidi. Lakkas ka vihmasadu ja

temperatuur oli langenud madalale.

„Ega sa ei tunne põrutust, Rhoda?“

„Ei, Micah. Kas tee on läinud tasasemaks?“

„Sajab lund,“ vastas Micah, „sajab

tugevasti. Juba on kahe, kolme tolli paksune kord maas.“

Naine naeratas, kuigi oli valu.

„Naljakas,“ ütles ta, „lootsin just, et hakkab sadama lund.“

Ja nõnda jõudsid nad külasse. Arsti maja seisis küla ääres.

Arst tuli jälle vankri ukse juure: „Ma ei tea, mis nüüd teiega teha. Teil pole raha. Lähem haigemaja on kakskümmend miili eemal. Kahjuks ma ei või võtta teid oma majja.“

„On teil loomalaut, sir?“ küsis Micah.

„Loomalaut! Ja jõulud!“ Arsti valdas sentimentaalne tunne. „Jõulud ligi kakstuhat aastat tagasi!“

„On garaash,“ ütles ta viivitades. „Kuid mis kasu on teil sellest?“

„Kas pole seal kusagil õlgi?“

„Arvan, vanas kutsari majas. Mis on teie mõte?“

„Meie ei taha minna kuhugi majja, ei Rhoda ega mina,“ ütles mustlane. „Arvan, et on küllalt sellest, et olete aidanud meid külasse.“

„Peame midagi mõtlema välja,“ ütles arst. „Ega teie ei mõtle minna garaashi? Selle kõrval on autojuhi ruum ja see on tühi. Teie võite seal aseme üles teha. Vanker jääb välja. Ega keegi seda ära vii.“

Arst keeras autotuled põlema, ja seltsis mustlasega kandis ta haige naise tühja ruumi. Seal tegid nad aseme, kuid mitte õlgedest, vaid muust kribust krabust, mis arst kätte sai. Arst kutsus kohale oma vana teenija ja seletas talle ära asjaolud. Kõigile sellele vastas vana naine: „Teie olete hulluks läinud, doktor!“

Tunni aja pärast oli laps sündinud, kuigi viletsas ümbruskonnas arsti ja vana teenija kaasabil. Väljas hakkas jälle möllama maru, kuid sees oli soe ja vaikne. Tuul hul-

gus ja vingus vahetpidamata väljas.

„Hea, et meie pole väljas,“ ütles Rhoda ja Micah noogutas peaga.

Ta läks välja vaatama, mis teeb maru vankriga. Tagasi tulles ütles ta:

„Pool tollilund on vankris. Tuul on kiskunud ära selle riidetüki, mis panin akna ette. Võtsin nad maast ja tõin siia. Võid sellesse mässida lapse.“

„Tore!“ ütles Rhoda. Ilus, värvitud riie, Micah?“

„Leidsin need tee pealt vankri lähedalt,“ ütles Micah, „keegi oli need sinna maha pillanud.“

Naine naeratas kinnisilmil.

* * *

Esimesel jõulupühäl sir Bolton Criss kõlistas politseisse.

„Mis on uudist?“ küsis ta. „Teie, politsei, olete ju nii aeglane.“

Inspektor vastas:

„Suurepäraseid uudised, sir. Tabasime kaks meest, kes murdsid sisse. Nad on meile hästi tuntud. Oli suur õnn, et saime nad kätte!“

„Kuidas on lood aga minu maalidega?“

„Ah!“ vastas inspektor. „Parem kui võite loota. Ainult kaks maali, Gainsborough ja Corat.“

„Suurepärane! Aga madonna lapsega?“

„See on kadunud, sir,“ vastas inspektor. „Arvan, et need poisid räägivad tõtt. Nad räägivad õnnetusest teie läheduses. Tuul paisanud nende mootorratta mustlasvankri juures ümber. Võib olla kaotasid nad selle seal ära. On võimalus veel leida. See võib lehada kusagil tee peal.“

„Vaadake, ehk leiategi,“ ütles sir Bolton.

Ta pööras oma poja poole, kes seisis juures.

Varastatud taskukell.

P. Tommy.

Juba siis, kui rong alles lähenes jaamale, ei tunnud ennast doktor kuigi hästi. Vähe, mis võib juhtuda võõras linnas? Igasugust kuritegelist elementi, räägitakse, on seal palju . . .

Hoolega vahtides ringi, sammus doktor kiiresti välja jaamahoonest. Ühes käes hoidis ta käsikohvert, teist pigistas vastu taskut, kus asus kuld-uur, kaasteenijate kingitus hiljutise juubelipäeva puhul.

Ainult siis hingas ta vabamalt, kui istus autobussi, et sõita võõraste-majja.

*

Õiendanud oma tarvilikke üles-andeid, istus ta õhtul pingil linna pargis. Pehme tuul paitas õrnalt nägu. Doktoril tuli meelde hommi-kune hirm ja ta naeratas.

„Nii hirmus ei olegi see asi!“ — mõtles ta. — „Tarvis ainult veidi tähelepanu ja hoida eemale kahtlastest tüüpidest, aga muidu . . .“

„Lubate istuda?“

Doktor tõstis pea ja kahvatas veidi: Ta ees seisis vägagi kahtlane mees. Närvused püksid, habetunud lõug, kähisev hääl . . .

Doktor vastas külmalt:

„Olge lahked.“

Juurdetulija algas pealetükkivalt juttu:

„Tulite jalutama?“

„Kui aeglane on politsei,“ ütles ta.

Poeg naeratas kahjurõõmsalt:

„Sa pole millegagi rahul, isa. Saad kaks pilti tagasi. Kas pole sellest küllalt?“

„Kaks!“ hüüdis sir Bolton. „Mõtles, kui palju väärt on kolmas. Mõni

Doktor vastu veel külmemalt:

„Jah.“

Ja ise kõhatab tugevalt:

„Ekkm . . . kgm . . .“

Nagu tahaks öelda: — „jätta rahule!“

Mees ou haavunud ja küsib:

„Teie olete vist võõras siin?“

Nüüd on doktor juba veidi ärritatud:

„Jah, sõitsin siia. Aga teile on see ju ükskõik?“

„Jah, muidugi, ükskõik, muidugi . . . Ainult meie asi on hoiatada, sest vargaid on tänapäev palju. Nagu koerad asuvad võõra kallale. Iga mees püüab taskukella näpata ära . . .“

Ja ise võõras vaatab sarnase pilguga doktori taskust välja rippuvale kuldketile, et ta selle rutem topib tasku.

„Jah? Te arvate seda?“ — küsib doktor hirmunud häälega.

Mees sülitab kõrvale ja pöörab siis pead:

„Mida arvan?“

„Noh . . . seda . . . kuidas need? — koerad . . .“ — vastab doktor segaselt.

Mees muutub silmnähtavalt elavamaks.

„No ja, päris koerad! Ja pange tähele, puhtalt töötavad — kelmid! Mõni tuleb juurde, nagu kogemata, palub tuld paberossile, ehk midagi

rumal leiab selle ja peab seda ei miskiks.“

„Ei maksa oma kujutlusel rikkuda tuju,“ rõhutas poeg. „Mõtles sellele, et oled kaotanud selle ja see on kõik.“

„Kuid — kuid see on ju kunstivarandus — puhaduse teotus.“

. . . Aga pärast, uuri ehk rakkotti nagu ei oleks olnudki.“

Doktor istus nagu nõeltel, pea läbistasid õudsed mõtted.“

„Mis viga isegi sellel mehel teda rõõvida paljaks?“

Aias on pime, keegi ei liigu. . .

„Mis te ütlete . . . kglm . . . huvitav!“ — pomises ta.

Ja korraga ootamatult tõuseb doktor pingilt ja jookseb pargi värava poole. Seal vaatas korra tagasi ja kahvatas. Mõni samm tema järgi sammub rahulikult pinginaaber.

Doktor keeras esimesse kõrvalulitsasse. Veidi aja pärast seisatas ta, sest sattus täiesti tundmata kohta. Ta tegi veel paar-kolm sammu pimeduses ja seisatas siis korraga. Pimedusest liikus tema poole mingi kahtlane kogu.

„Lubage tuld?“

Värinad jooksid doktoril üleselja, kuna viimased harvad juuksekarvad tõusid peas püsti, kui ta väriseva käega ulatas oma paberossi.

„O—o—olge lahke . . .“

„Täna.“

Mees kadus pimedusse, jättes järgi halvasti lõhnava suitsupilve.

„Noh, läks veel õnnelikult!“ — mõtles doktor.— „Kolavad ringi ja hirmutavad inimesi!“

Ta torkas käe tasku, kus harilikult asus kell. Siis tõmbas ruttu välja, torkas teise, kolmandasse ja . . . kangestus ehmatuses: kella ei olnud! Alles oli ainult kett.

Doktor vihastas hirmsasti. Ta pööras ringi ja jooksis järgi mehele. Ta tabas varga sel minutil, kui ta tahtis parajasti sisse astuda ühest hoovi väravast.

„Käed üles, hulgas!“ — karjus ta sarnase häälega, et isegi ehmatas.

Mees seisatas, ja tõstis sõnakuulelikult käed üles, vaadates altkulmu doktori käes olevale revolvrile.

„Annakell siia! . . . Või purustan su pealuu, võllaroor!“

Sõnakuulelikult võttis too mees taskust kella ja ulatas doktorile.

„Noh, aga nüüd lase jalga!“ — käsutas doktor. — „Ja täna jumalat, et pääsesid nii kergelt, elajas!“

Varas kadus hiiresti esimese uutlitsa nurga taha, kuna doktor seisis veel kaua kohal, vahtides hulgusele järgi.

Aega mööda jäi ta rahulikuks, seadis kohale kukla vajunud kütbara ja pühkis otsalt higi. Ta kujutas ette, kuis kodus jutustab sellest juhusest omastele, kuidas ta naine ärritub, kuna tema ise muigab rahulolevalt.

„Tõesti koerad . . . He—he . . . Ja puhtalt töötavad, kelmid! Tsik. — ja läinud kell! He—he—he!“

*

Tulles tagasi võõrastemaja numbri, ta süütas valguse. Siis võttis taskust välja uuri, et vaadata, on see ikka terve ja . . . kokkus tagasi: käes oli hoopis võõras hõbeuur . . .

Korraga vaatas ta õlala poole ja kangestus:

Laual lebas kulduur, kingitus kaasteenijate poolt tema 25 aasta tegevuse juubeli puhul, — tema oma kulduur, mille ta oli unustanud võtta kaasa, minnes välja.

Vooruslik tantsijanna.

F. M. Back.

Gaiety-klubis oli täna õhtul igavus jälle kord oma haripunktini tõusnud. Keegi ei rääkinud, keegi ei tulnud mingile heale mõttele, keegi ei toonud elu sellesse vaiksesse ruumi.

Isegi lord Merly, tuntud inglise sportlane, kes kees alati ideist, pikantseist afääridest ja huvitavaist leidudest, ei liigutanudki.

Ta ei istunud mitte nagu teised kas suitsetades või ajalehte lugedes sohval, vaid käis erutatult nagu hullumeelne mööda tuba edasi ja tagasi. Äkki jäi ta seisma.

„Mu härrad!“ Meeleheaga konstateeris ta, et kõikide pead kerkisid mööbli polstrilt, talle pinevalt otsa vaadates.

„Mu härrad! Kuu-lake! Valmistan teile sensatsiooni! See tarvitab ainult raha ja diplomaatilist oskust. Viimase annan enda poolt. Millise summa mulle annate?“

„Kui meie kroonilisele igavusele lõpu teete — igasuguse!“ ütles John Harley, Oxfordi krahv, lakooniliselt.

„Väga kena. Nüüd asja juure. Paljud meist nägid eile Angela de la Seine [triumfi Palace teatris.“

Lord Merly tegi pausi ja vaatas naeratades ringi.

„Jah! Meie kõik olime vaimustatud,“ seletasid mõned elavusega.

„Täiesti õige. Kõik on vaimustatud!“ ütles lord Merly kõrgendatud häälel. „Kogu ilm mõtleb seda Pariisi tantsijannat, kes on oma isiklikus ülalpidamises nii järjekindel, et ta tantsib eranditult väga raffineeritud, voldirikas kleidis. Ükski inimene ei või sellega hoobelda, et ta on Angela de la Seine teisiti tantsimas näinud.“

Teie lähete kartsituks, mu härrad. Aga mitte õigusega! See pikk sissejuhatus, saab teile kohe arusaadavaks, kui kuulete minu ettepanekut. See seisab selles, et toome selle daami siia kitsasse ringkonda ja laseme ta täiesti alasti siin tantsida.“

„Ennekuulmatu!“

„Suurepärase mõte, Merly!“

„On võimalik seda saavutada?“

Nõnda hüüti läbisegi.

„Ja teie tahate tõepoolest riskida ja ilusale pariislannale sellise ettepaneku teha, ilma et kardaksite, et teid uksest välja ei visata?“ Lord Cramvald tõmbas uskumatult huuled kokku.

Algab muusika. Aegamisi paljastub keha, mantel libiseb maha.

„Mu härrad, kinnitan, et asi õnnestub!“

Merly vaatas uhkelt ülestõstetud peaga ringi. „Teil pole tarvis teha muud midagi, kui anda mulle tshekk viiesaja naelale. Kõik muu on minu asi. Olete otsustanud, mu härrad?“

„Tehtud.“

Gaiety-klubis poldud kunagi nii lõbusalt vesteldud, nii palju mõtteid vahetatud, nii suurte summadele kihlvedusid veetud, kui sel õhtul.

„Miks toob mulle nii varajane tund teie külastuse, mu härra?“ naeris Angela de la Seine, peale selle, kui oli noore Merly lahkelt vastu võtnud.

„Lubage kõige pealt, madaam, sellest võlust lahti saada, mis teie muinasjutulik ilu endast hoovab!“ vastas Merly galandilt ja suudles tema sõrmeotsi. „Mina tulen Gaiety-klubi saadikuna, Tohin ma rääkida?“

„Mu härra, olen valmis kuulama.“

Merly konstateeris, et tantsijanna naeratus oli lähedalt palju hädaohtlikum kui laval.

„Asi seisab selles, et kui madaam teeks au, meie õhtul kinnise seltskonna ees, tantsimisega. Tunniaja määrate muidugi ise.“

„Väga hea! Selle üle võib läbi-rääkida. Aga kostitumikusimus, mu härra. Mul on ainult need, mida igapäev tarvitan,“ seletas tantsijanna.

„Madaam, teid palutakse südamest igasugune kostüüm ära jätta.“

„Mu härra!“ Pahaselt kargas tantsijanna püsti, visates vihaseid pilke Merly poole. „Teie julgete seda. Ma olen hingepõhjani haavatud, et . . .“

„Vabandust, madaam!“ ütles lord Merly pehmel, paluval häälel. „Klubi soovib seda puhas kunstihuvides; ta vastutab selle eest oma hea nimega, oma liikmetega ja laitmatu ülalpidamise printsiipidega ning teie isiku austamisega.“

Siin kummardas Merly sügavasti ja ulatas madaam Angele de la Seinele täidetud tsheki.

„Härrade nõrk katse teile austust ja lugupidamist avaldada.“

Madaami vihased silmad löid pehmelts särama, kui nad üle summa lendasid. Ta mõtles. Viivitas. Siis tõusis ta otsustavalt üles ja ulatas lahkelt naeratades lord Merlyle oma käe suudlemiseks.

„Teie palve on vastu võetud. Tulen, mu härra. Neljapäeva õhtul kell üksteist, peale teaatrit.“

Ärevus klubis oli kõrgeima tipuni tõusnud.

Madaam oli juba garderoobis. Mõne minuti pärast pidi ta poodiumile ilmuma, kus säras pärg elektripirnidest. Muu saaliosa oli tuhmi violetse valgusega üle ujutatud.

Nüüd!

Nii ja nii palju silmapaare ripub põlevas ärevuses kujul, mis poodiumil liikumatult seisab, veel täiesti kaetud sädeleva hõbemantliga.

Algab muusika. Aegamisi paljastub kogu, mantel libiseb maha.

Alasti, nagu kunstniku käte poolt vormitud kuju, ainukesena ehtena briljanttäht mustadel lokkidel, seisab Angela de la Seine kõrgele ülestõstetud kätega.

Nagu raputaks värin tema gratsiöösi keha; ta paenutab seda tagasi; tema jalad hõljuvad uskumata kergelt üle vaiba.

Tema silmad säravad pörgulise iharusega pikantsest kitsast näost; tema korallpunaste huulte vahelt on näha niiskeltsäravaid hambaid rõõvloomalises naeratuses, mis mehi pööraseks teeb. Iga närv, iga muskel tema gratsiöösis kehas on pinevile ja väriseb tantsuimas.

John Harleyle, Oxfordi krahvil, kaob esimest korda spartaline rahu. Ta otsmik on läinud tumepunaseks, ta hingab rutuga, ja silmad on Angelele kiindunud. Neis leegitseb tuli.

Lord Cromvall on Merlyl käest kinni haaranud ja jälgib samuti hingeladesipariislanna bakkantilist tantsu.

Suruv, lõbust rase iharuse pilv hõljub kõigi muidu nii jahedate, igavusttundvate inimeste kohal. Nende ükskõiksus on täiesti põrutatud, kui madaam de la Seine on oma tantsuga lõpule jõudnud.

Jälle oma sädelevasse hõbemantlisse mässituna seisab ta naeratades poodiumil, piiratud lillemerest, vaimustatud käteplaginast.

Klubi esimees John Harley, Oxfordi krahv tänab vooruslikult tuiselt tantsijannat klubi nimel ja ei unusta sealjuures lisamata, et Gaietyklubi loodab madaami kunsti jälle järgmisel neljapäeval nautida. Selle peale vastab madaam võluvalt naeratades, et samadel tingimustel on ta valmis neile seda valmistama.

Paljudest tänusõnadest ülekülvatuna, õõguvaist pilkudest veel kord riietustatud, iharpatustest soovidest saadetuna, lahkus madaam de la Seine suursugusest klubist.

Järgmisel neljapäeval kordus jälle sama sensatsioon.

Angela tants oli leegitsev tuli, tema graatsia meelisegev, tema sametpehmed silmad meelitavad ja surmatoovad ühtlasi.

Klubi liikmed jätkasid oma korrektilalpidamist. Austati madaami kui kunstnikku ja lepiti sellega, et teda tänuga üle külvata.

Kolmandamal neljapäeval ei ilmunud madaam de la Seine.

Oldi lohutatamatud.

Lord Merly saadeti järgmisel päeval klubi nimel asja uurima.

Teda ei võetud vastu.

Selle eest sai ta aga järgmise postiga elegantse ümbriku. See oli aadresseeritud Gaiety-klubile, ja selles oli järgmine Quelgues-Fleure'si järele lõhnav sisu:

„Mu härrad!

Esimene kord olite väga viisakad. Teisel korral olite otse eeskujulikud.

Kolmandat korda aga ei tantsi ma mitte nii igava seltskonna ees!

Angela de la Seine.“

Kusagil ei võeta!

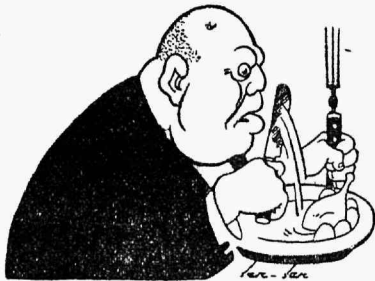
Kuigi kelnerid päev-päeva kõrval teisi teenivad, tuleb teinekord ette, et nad ka ise härrat mängivad. Niiviisi härrat mängides, võttis kelner S. tihel ilusal päeval oma ninakese korralikult täis. Kõrtsist lahkudes võttis mees auto ja käskis ennast sõidutada Paltiski maanteele nr. 23.

Kui auto jõudis Paltiski maanteele, magas S. õiglast und. Kõik autojuhi katsed meest äratada, jäid tagajärjeta. Autojuht pidas veidike aru, kui korraga märkas, et seisab 5. politsei jaoskonna ees. — „Küllap teda siin tuntakse,“ — arvas autojuht ja astus jaoskonda. Seal väljus kordnik, kes aga loomulikult magajat ei tunnud. — „Vii arestimajja,“ — tegi ta korralduse.

Autojuht viiski magava kelneri arestimajja ette ja koputas uksele. Seal väljus kordnik ja toimetas S. sisse. Seal ärkas magaja unest. Korrapidaja allkonstaabli küsimustele ei mõistnud ta seletada, kuidas ta sinna sattus. Allkonstaabel tundis S. väga hästi, teadis, et ta kunagi lärmi ei tee ja mõistis, et siin tegemist mingisuguse eksitusega. Võtnud mehelt sõna, et ta läheb ilusasti koju, saatis ta mehe välja ootavasse autosse. Seal andis S. autojuhile uue adressi: „Paltiski maanteele nr. 22.“ Eelmisel korral eksis ta lihtsalt maja numbriga.

Hiljem olevat autojuht imestunult seletanud teistele: — „Imelik mees, vii jaoskonda, vii arestimajja, kusagil aga vastu ei võeta.“

Lõbusaid lookesi restoraanides.

Raske töö!

Õeldakse, et mida kaine inimene mõtleb, seda purjus inimene ütleb. Nii see ka on. Tihti võib just joomise juures — restoraanis näha inimese õiget iseloomu.

Restoraanides tuleb ette ka iga-suguseid seiklusi ja koomilisi vahetumisi pea igapäev, peamiselt kõik tingitud samast purjus peast. Jutustame siinkohal mõne huvitava neist.

Merel, „Jahtklubi“ ruumidesse ilmutub meriväe ohvitser daamiga ja tellib omale lõhe Hollandi moodi. Kelner serveerib selle eeskirjadele vastavalt kahe kahvliga. Kui ta lauast lahkub, hüüab meriväe ohvitser üle saali talle järgi: — „Kelner, kas olete purjus või, et tõite noa asemel kaks kahvelt?“ — Sõna lausumata toob kelner noad, asetab need lauale ja sõnab hästi valjult: — „Harilikult söödakse kala küll kahe kahvliga, kui teie aga soovite, võin anda ka noa.“ — Nüüd ei tarvitanud nuga aga kumbki sööjatest.

Umbes samasugune lugu juhtus praeguse kohvik „Astoria“ ruumes, kui seal asus „Kaupmeeste klubi“. Sisse astus noor ohvitser daamiga ja tellis sexa. Maksmise juures tähendas ta kelnerile, et ei ole kusa-gil talle serveeritud nii viletsat toitu. Sexa hulgas olnud isegi restituid silgud. Selle peale vastas kelner rahulikult: — „Esiteks maksab see restituid silk 50 senti ja teiseks ni-

metatakse seda siin sardii niks!“ — Selle peale ei osanud ohvitser vastata sõnagi.

Samasse restoraani ilmus seltskond ja tellis beafalata tatarit. Kelner tõi selle lauale. Külalised maitseid paaril korral, kutsusid siis kelneri laua juurde ja hakkasid söimama: — „Mis pagana tempe te teete? Ega meie ei ole mõned Tarzanid, et sööme toorest liha!“

Et inimene ei tunne kõiki neid restoraanide söökide nimesid, selles ei ole ju midagi imelikku. Kes käseb tal aga siis sarnast tellida. Ja lõpuks on süüdi veel kelner. Toome siin veel kaks sarnast lugu, mis näitavad huvitavalt vahet inimeste iseloomudes.

Nõmmel, restoraan „Madridi“ ilmuvad neli lihtsamat meest, tellivad omale seljankat ja napsu. Juba enne toidu toomist toob kelner lauale taldrekud. Mehed panevad need aga kokku ja seletavad kelnerile, et vii need ära, me omad mehed, võtame niisama.

Veidi aja pärast toob kelner lauale napsi ja tirina seljankaga. Mehed õngitsevad sealt seest igate moodi, kuid ei saa kätte midagi. Lõpuks pöördub üks meestest kelneri poole: „Tooge siiski need taldrekud, see on ju kuramus supp!“

Mundi tänaval asuvasse „Keskklubisse“ ilmub üks täituru kaupmees ja tellib omale lõuna kaardi järgi juurvilja püree. Kelner toob selle lauale. Mees tõstab kulbiga sealt taldrekusse, võtab siis veel teise kulbitäie ja laseb kõrgelt kukkuda taldrekusse, nii et pritsib täis nii enda rinnaesise kui ka laudlina. Kutsub siis kelneri, tõstab veel ühe kulbitäie ja karjub: — „Mis kuradi supp see teil on? Ei ole siin sees ei kartulit ega tangu. Elades

ei tule enam siia kõrtsi!" — Võtab siis supitirina, viskab sealt ülejäägi kelnerile stulle, tõuseb üles ja lahkub.

Päris stütü, kuid ilus lugu juhtus mitte väga kaua aega tagasi ühes kesklinna paremas restoraanis. Kabinetis istub endine piimaäri pidaja L., tümber terve kari baaridaame. Juuakse hoolega eht prantsuse vahuviina. Viimaks soovivad daamid L.-le võtta ka puuvilja, õunad ja apelsiinid sobiks hästi vahuviina juurde. Selle peale hüütab L.: — „Mis kuradi suupiste see apelsiin on. Oober, tooge meile sakuskaks paar silmu ja kurki!“

Päris omapärane lugu juhtus aga ühe Tallinna härra R.-ga. Ühes sõbraga pummeldas ta ühes kesklinna restoraanis kuni hilja õhtuni. Siis lahkus sõber, kuna R. jäi veel kabinetti, kuhu natukese aja pärast sigines ka daam. Lõbusalt veedeti mõned tunnid, mille järgi R. kabinetit diivanile uinus.

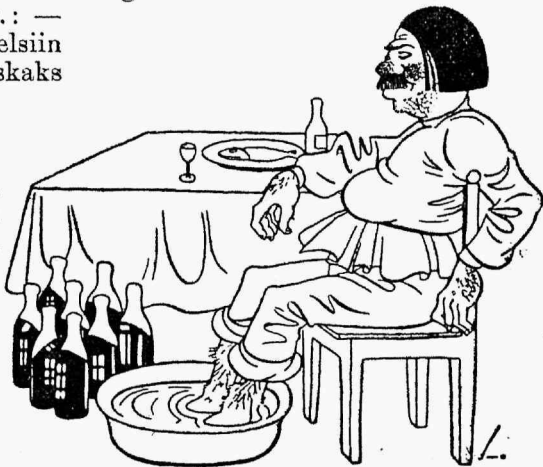
Hommikul varakult nõutakse R.-t telefoni juurde. Räägib prokurör ja seletab, et neile esitatud kaebus, et tema, R., vägistanud öösel ühe tütarlapse. Rääkija seletab ka, et temal olevat taskus arreteerimise käsk, saab aga väga hästi aru olukorrast ja ei tahaks panna seltskonnas tuntud inimest rumalasse seisukorda. Lõpuks soovib R. istuda rahulikult kabinetis, tema tulevatises sinna, siis arutavad läbi, mis teha.

R. istub kabinetis, nagu nõeltel. Tellib siis pudeli prantsuse konjakit „Martelli“ ja ootab prokuröri. Aeg venib, kuid kedagi ei tule. Korraga koputatakse uksele. R. kargab üles istmelt: — „prokurör!“ Kuid ei. Tuleja on ainult sõber, eelmise õhtu pummelduse kaaslane.

Seltsis rüübati konjakit, kusjuures R. püsis endiselt stunges meele-

olus. Sõbra pärimiste peale ei vastanud ta midagi. Möödus tund, siis teine, kuid prokuröri ei tulnud. Lõpuks oli pudel tühi. Sõber hakkas minema, kuid R. jäi endiselt istuma kabinetti. Uksel pööras sõber ümber ja sõnas ootamatult:

„Ära enam oota kedagi, prokurör käis juba ära. Kogu sinu karistus on, et pead maksma selle pudeli Martelli. Ära teinekord janda naistega!“

Jalad vahuviinas, laual „soru“ ja heering.

Esiotsa oli R. keeletu. Siis taipas ta, et sõber mängis talle paha tembu, mingisugust prokuröri ei olnud oodata. Ta haaras laualt tühja pudeli ja see lendas sõbrale järgi, nii et killud katsid kogu kabinetit põrandale.

Hiljem olevat aga sõbrad leppinud ja neid nähti mõnigi kord jälle seltsis kõrtsis.

Omaval ajal teenisid rida eestlasi ka Peterburi restoraanides, kus sai näha mõnesuguseidki naljasid. Toome siin neist paar tükki.

Keskpäev Peterburis, restoraan „Euroopas“. Ühe laua ääres istub seltskond ja joo vahuviina. Sisse astub pealtnäha rikas vene kaupmees, jalas vildid. Rahulikult istub

ta ühe laua äärde ja kutsub kelneri. Näitab siis näpuga kõrvale lauda ja küsib, mis need seal joovad. Kelner vastab, et vahuviina. Mees lasseb endale tuua selle peale kümme pudelit vahuviina ja väikese vanni. Laseb siis valada kogu vahuviina vanni, võtab jalast omad vildid ja torkab mustad ja higised jalad vahuviina. Käratab siis kellnerile :

„Inimene, tooge mulle üks sorokovka ja heeringast!“

Üks eestlane, kelner, teenis omal ajal ka Peterburis suveaedas. Sisse astub tuntud vürst, pealt nähs juba rohkesti võtnud. Veidi aega istunud, jääb mees tukkuma laua äärde. Kelner astub juurde, koputab mehele õlale ja palub, „tema hiilgust“ mitte magada. — „Arve!“ käratab see vastu. Maksnud välja, lükkab ta selle kõrvale ja magab natukese aja pärast unesti, Kelner vaatab

veidi aega, astub siis uuesti magaja juurde ja palub teda lahkuda. — „Arve! käratab mees uuesti. Kelner lükkab teist korda ette sama arve. Vürst maksab selle välja teistkordselt ja lükkab jälle kõrvale. Natukese aja pärast uinub vürst uuesti. Kordub sama lugu kolmat korda. Kelner ei jää aga rahule, vaid veidi aja pärast läheb jällegi vürsti äratama, nüüd juba neljandamat korda, Vürst tõuseb üles, vaatab vihaselt kelneri otsa ja kätatab :

„Mis?! Juba kolm korda maksin arve, kuid rahu siiski ei saa!“

Keerab siis ringi ju lahkub. Kelner on hirmul, ta ei oodanud põrmugi, et mees ise mäletab mitmekordset arve maksmist. Nüüd kaebab peremehele! . . .

Kuid vürst sammub rahulikult värvast välja, linna.

Read koomale!

Aasta-aastalt muutub raskemaks Eestis restoraani teenijate seisukord. Paranemist ei ole aga kusagilt loota.

Ettevõtja — peremees võib meiega talitada oma äranägemise järgi. Ta määrab, palju peame tegema tööd, palju maksma „bruchi“ jne. Meil endil ei ole aga kaasaraäkimiseks mingisugust õigust ega võimalust. Orjates hommikust hommikuni ei saa meie aga oma töö eest niigi palju tasu, et rahuldada kõige hädavajalisemaid elamise nõudeid.

Oleks lapsik ja mõttetu oodata, et ettevõtjad hakkavad hoolitsema meie ja meie perekondade eest, olgu see siis nälja, haiguste või millegi muu puhul. Nende mure on hoolitseta oma asutuse eest ja püüda sealt võimalikult rohkem teenida. Meie palkade ja töötasu tõusu eest ei liiguta nemad sõrmegi. Ja kui

meie ise ei võta ette midagi, kestab veel kaua sarnane olukord.

Nagu seda näidanud kibedad kogemused, ei suuda töötavad inimesed kunagi üksikult parandada oma seisukorda. Seda suudetakse ainult ühisel jõul. Ja mida paremini oleme organiseeritud, seda kergem on meil läbi viia omi õigustatud nõudmisi.

Kahjuks peab tähendama, et meie restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijad on väga nõrgalt organiseeritud. Oma ühingu ümber on koondunud liig vähe inimesi sellel alal tegutsevate inimeste üldarvust. Kuigi ühing on suutnud aja jooksul muutuda tugevamaks, peaksid selle ümber koonduma ka kõik need, kes jäänud seni eemale. Alles siis võime loota, et suudame parandada oma senist rasket olukorda. Sellepärast ametvennad, koonduge kõik oma üldühingu ümber.

Elu on mureta!

Pole sul muret ega kedagi. Ilm alati su ees lilla, kui mõistad selle eest hoolitseda, olgugi, et sul pole kristuse pennigi taskus. Vagal jumalasel, kes tahab korraga endale taevaseid ja maiseid mugavusi kätte manada, tuleb alati oma kukrusoppi vahetada ja sealt seekleid välja võtta, aga sinul jumalavallatult tulevad kõik mõnud iseenesest, kui on ainult hea nina ja oskus sisse rihtimiseks.

Terve linn, kirikuuksest kuni aguli rõõmumajani, on täis paradiise. Ikka „resto“ ja „resto“ säravad nende tulikirjad. Ja kuidas nad veel kutsuvad sind! Lihtsüdamlilik inimene katsub viimast sajalist taskupõhjas, ohkab nagu oleks oma surmaotsusele alla kirjutanud, ja läheb mööda. Ons sinusugusel aga sarnast muret? Teed ainult näo, nagu oleks armas küljeluu taskud kinni õmmelnud.

Juba oled vilksti tulikirja all ja vaatad sisse. Kõikenägeva pilguga vaatad, kas ei istu mõne lauataga „kuldonu“. Ei ole — langeks teisel tuju, aga sina lähed rõõmsalt vilistades edasi: tulikirju on küllalt ja neis võib olla ka kuldonusid küllalt! Juba oled teise, kolmanda jne. tulikirja all — ja kunagi leiad ikka paraja paigakese, kuhu oma ankrud kinnitad.

Nagu lövi astud siis kuhugi laua juure, kus istub väsinud rändaja, surud ta kätt nii tugevasti, nagu oleks see su onu, kes tahab sulle miljoneid pärandada, nihutad ka endale tooli lähemale ja jutt tuleb kui oavarrest. Ise aga piilud hoollega, kas tulevad juba napsid ja sakusmendid. On see lauanaaber mühakas, pakub ta sulle ainult klaas õlut. Noh, neelad selle pilli magushapu naeratuslega alla ja vaatad

ringi. Seal aga istub juba teine kuldonu või umbes niisuguse näoga. Tõused krapsti püsti, vabandad viisakalt lauanaabri ees: „Pole aega, näiete seal nurgas istub härra, mul temaga äri jutte ajada.“ Ja juba maandudki seal. On see samasugune, noh, siis liigud veel edasi, kuni kord õige leiad. Oige juures lööd aga oma registrid täitsa lahti, nii et see vaene mees mõtleb kohe, et oled minister või niisugune suur mees! Missugune au! Ja siis pole enam karahvede ega sakusmentide lõppu, ning võid minupärast kas või oma kuldonu tengelpungal tiritammi kasvatada. Ega tema seda pahaks pane: tal on osaks saanud ju nii suur au!

Vahest juhtub sul küll halb päev olema, aga tujuta ei järe ikka. Tuleb tilk siit, tuleb sealt ja lõpuks ikkagi on päris mooshna olemine, kui koju poole kombid; tunne umbes samasugune nagu kokkühoidlikul perenaisel, kes kogu turu aja võid „mekkinud“ ja kusagil maitsvat pole leidnud.

Ettevaatlik pead olema aga siiski, sest ega sina pole ainuke sarnane lõbus lind. Kui kergesti ei või juhtuda nii nagu mu heasõbraga, kes sarnast kuldonude jahisporti harustab.

Istus ta, vana mehike, kena väljavalitu juure, rõõmus lootus südames ja kena kõditus kõris. Matsutas juba ette suud ja rääkis kõrgest poliitikast, peekonsigadest ja tulistest preilidest. Nagu maa alt sigines samasse lauda kolmas, neljas, viies, kuues — kõigil niisugused ilusad kuldonude moodi näod ees. Sõbra süda tantsis rõõmust foxi, sest mis muud kui larista! Kuna süda tantsis, löi ta nugade ja kahvlitega vastu taldrekuid takti, nii et

tikutrust nuttis verd, just kui oleks mu sõber uue võimsama välgumihkli leidnud. Ikka napsid ja napsid, sakusmendid ja sakusmendid! Kelnerid jooksid hippodroomi hobustena ja kõrtsipapa kaalus juba järele, kas ei peaks kelnerite jooksutee korda seadmiseks parandaja kohale kutsuma. Kõik oli nii ülev, õilis, hea! Kui ta aga äkki omad silmad ülles tõstis, tahtis süda seisma jääda. Oleks ta luuletaja olnud, oleks ehk tulnud tal veel meele laulu sõnad: „Üksinda peab . . .“ Tegelikult polnud ta ka mitte üksinda, vaid tema ces seisis oober napside ja sakusmentidega arvega. Et asi enam õilis ega hea polnud, on igalühel selge. Mis edasi juhtus, sellest vaikib ajalugu. Sõbrale mõjus see lõök aga nii põrutavalt, et sellest spordiharust hoopis loobus. Siiski näeb ta veel praegugi igal õöl unes enda ees ooberit napsi ja sakusmentide

arvega . . . Ja raha pole tal ka unes, nagu tol korralgi.

Aga ühe kaasvõitleja raske kannatus ja reast välja laugemine, ei tohi ju kedagi heidutada. Eriti kui on hea nina ja taskuid läbistavad kotkasilmad, pole karta kunagi sissekukkumist. Ainult käi julgelt pea püsti, vilista rõõmsalt ja löö restode uksilahti löks ja löks! Rikkalik tasu maiste mõnude näol ei järe kunagi tulemata. **Barbar.**

Nagu piiblis.

- Ütelge, mis koha peal teenib teie vend siin asutuses?
- Kust mina seda tean, ega ma ei ole venna vaht!
- Aga kes teie siis siin olete?
- Direktor!

Riigi tru.

- Sa võiks ometi ükski päev nädalas olla kaine!
- Ei või! Riigi piirituse müük väheneb niigi päev-päevalt.

A-s. Tartu Aiavilja Ühisus

KONJAKID

NAPSID

LIKÖÖRID

VEINID

TARTU
PUU TÄN. NR. 3
Kõnetraat 113.

TALLINNA LADU
V. VIRU TÄN. NR. 5
Kõnetraat (2)18-21

Üks kahest: makske ehk...

[Hoidke end truuduseta mehed ja naised!

Kõikides suuremates linnades, isegi meil Tallinnas elab terve rida noormehi, kelle korteri perenaised asjata pead murravad, millest nad elavad õieti? Töö peale nad ei mõtle üldsegi, selle peale vaatamata on nende rahatask ikka täis.

Õhtuti võib noormehi harilikult näha suurtes restoraanides, dancin-gutel jne. Eriti armastavad nad su-vel kuurorte, ühesõnaga kohti, kus kerge sõlmida tutvusi seltskonna daamidega.

Harilikult püüavad nad tutvuneda abielus daamidega ja siis kergelt flirtides oodata silmapilku, mil naine valmis mõneks rumaluseks. Need daamid mõistavad varsti, millest see tuleb, et noormehe taskus ei lõpe raha.

Mask kerkitab, kui „kena noor sõ-ber“ palub „juhulise“ rahalise kit-sikuse puhul aidata välja. Ühele „juhusele“ järgnevad teised.

Alles mõni päev tagasi viisakas ja õrn noormees muutub korraga nõudlikuks ja tooreks. Ta jalutab daami akende all, seisab ukse kõr-val, kui ta läheb jalutama ja kõlis-tab telefoniga just sel ajal, kui on kodu daami mees.

Nii viisi närveerib ta daami kogu aeg, nii et ehmatab igat telefoni kõlminat või kirjakandja samme ja äratab kahtlust mehes. Kogu välja pressija lootus seisab selles, et naine ei suuda tunnistada mehele tõtt oma eksisammust.

Kuid samasuguseid väljapressi-jaid leidub ka naiste hulgas. Nad püüavad meelitada kohtamisele mõne provintsimehe ehk rikka ja hea südamlise perekonna isa. Kõige huvitavamal silmapilgul astub mee-litajanna korteri uksest sisse tema

mees vihase näo ja põlevate silma-dega. Ta karjub, et nõuab lahutust ja ähvardab maksta kätte veriselt. Ehmunud Don-Juan on õnnelik, kui suudab vihast meest vaigistada mõ-nesuguse raha summaga...

Üldse on väljapressijaile ainsa-maks numbriks truuduseta mees.

Hoolega peavad nad silmas kaht-lasi hotelle. Kui sealt väljub mõni „naisemehe tunde-märkidega“ härra

Restoraanides on kerge sõlmida tutvusi.

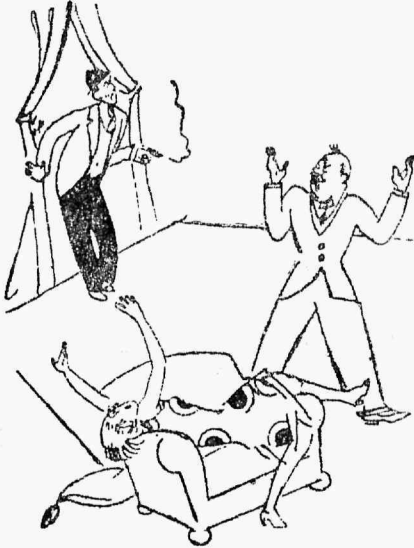
ühes daamiga, kes ei saa olla tema naine, järgnevad nad kohe paarile.

Sarnane lugu juhtus hiljuti ühe lugupeetud ärimehega. Teisel päe-val peale kergemeelset sammu as-tusid tema juurde sisse kaks meest, kes nimetasid end erasalapoliitseinik-kuudeks. Neile olevat tehtud üles-andeks jälgida tema kaaslast daami ja palusid nüüd ärimeest olla tun-nistajaks abielu lahutuse protsessil.

Ärimehele, kel naine ja lapsed, ei meeldinud sarnane asi põrmugi

ja ta palus end jättarahule. Mehed tähendasid külmalt, et peavad täitma enda kohut, andsid selle juures aga mõista, et ega nad siiski nii metsikud ei ole. Asi lõppes muidugi sellega, et ärimees maksis neile korraliku summa „kahjutasu.“

Ilmub mees põlevate silmadega.

Väljapressijad oskavad tegutseda nii osavalt, et isegi terve rida seadustega hästi tuttavaid praktilisi inimesi, kes ei ole teinud mitte üksi midagi seadusevastast, vaid isegi mitte moraali vastast, on maksnud neile korralikud summad. Kui väljapressijad tahaks jutustada,

selguks nii mõnigi enesetapmine, mis jäi saladuseks isegi kõige lähimatele sugulastele ja tuttavatele.

Mõned väljapressijad kirjutavad ähvardus kirju isegi võhivõõrastele inimestele, kelle nime nad lugenud kas või telefoni raamatust. Selle juures annavad nad mõista paljugi, siiski midagi otsekohe ütlemata. Nad arvestavad selle juures tõsi- asjaga, et päris puhta südametun- nistusega inimesi on õige vähe. Kes ei võta vaevaks aga midagi mõelda välja, ähvardab lihtsalt lasta maha, stüüdada maja jne.

Kõige lihtsam abinõu välja pres- sija vastu on näidata kohe hambaid ja mitte maksta. Maksmisega ei saa kätte midagi, sellele järgnevad ikka uued nõudmised, keeldumisega aga viib sarnase härra segadusse ja ta ei oska midagi teha. Ka on „kuritööd“, mida ähvardatakse pal- jastada, harilikult päris tühised ja inimene kardab rohkem, kui asi väärt.

Raiskajaile lohutuseks.

Iga naisraiskaja kohta tuleb mitu mees- raiskajat. Kuid igal meesraiskajal on ka mitu naist, sel ajal, kui ta raiskaj.

Ametasutuses.

Külastaja: — „Olge nii lahke ja korral- dage see asi. Palun teid, kui inimest . . .“
Ametnik: — „Vabandage, ma ei ole mitte inimene, vaid vanem sekretäär!“

TALLINNA MARJAVEINI TEHASE

veinid on tuntud oma kõrge headuse tõttu, ning on saadaval p a r e m a t e s restoraanides ja veinikauplustes.

Tehas ja ladu: Tallinnas, Vaimu nr. 1, telef. 6-19.

„AKVA“ alkohoolita joogid, nii kui algupärane „Sldrõni soda“ „Akva sekt“ Ilmonaad, selters, kvass, mõdu jne. on võlstiuseta.

„AKVA“ tehased:

Tallinnas, Vaimu nr. 1, telef. 6-19.

Paari naela leiva pärast.

Lugu juhtus 1919. aastal, mõni nädal enne jõulu pühi. Teenisin tol ajal Põhja-Lääne armees, Volõnski polgu tagavara pataljonis ja taganesime suurelt Leningradi pealetungilt, mis sai lõpuks kogu armeele saatuslikuks.

Õhtu videvikus jõudsimel ühte külasse, paar kilomeetrit Veimarni jaamast Leningradi poole. Kui ma ei eksi, oli küla nimi Pustomjerzhi. Pikast rännakust väsinud mehed seadsid kohe taludes koduselt sisse ja algas kibe toiduvalmistamine. Roodul ei olnud kööki üldsegi ja sooja toitu meie ei saanud. Kogu päevase toiduportsu moodustasid $\frac{1}{4}$ naela sea pekki, nael valget jahu ja soola nii palju kui kulub. Isegi leiba ei saanud meie ainuski kord.

Et toiduvalmistamine oleks lihtsam, moodustasid mehed omavahel väikesed rühmad. Ühiselt keedeti mitmele. Meid oli seitse meest: rühmaülem — eestlane, neli jaotüemat (nende hulgas ka mina), rühma toitlustaja ja veel keegi hohol, kes ka kuidagi meiega oli seltsinud. Toidu tagavarad olid ühised ja selle tõttu, osalt aga ka selle tõttu, et toitlustaja meie hulka kuulus, õnnestus meil koguda üle 20 naela jahu tagavaraks. Tegime katsed seda leiva vastu ümber vahetada, mis aga põrmugi ei õnnestunud. Nimelt olevat külast alaliselt läbi-marssivad väeosad elanikkudelt kõik toidutagavarad viimaseni riisunud.

Pika nõupidamise järele jõudsimel otsusele, et tuleb külanaiastel lasta jahust küpsetada leib. Hommiku varakuks lubas meie korteri naabripere naine sellega hakkama saada. Küpsetasime omale kooki ja jäime leiva valmistamist ootama.

Ümber kella 7. paiku õhtul tuli

korraka käsk edasi liikuda. Saime ka teada, et marssida tuleb kilomeetrit viisteist, Jamburgi linna. Esimene mure oli kohe muidugi meie leib. Jooksime ühes esimese jao ülemaga naabertallu vaatama, kaugel asi on. Perenaise seletus, et kätte võib saada leiva umbes kella 3—4 ajal hommikul, ei rahuldanud meid põrmugi. Asusime jälle nõu pidama, mis taignaga peale hakata. Oleks ju võimalus seda Jamburgini

Asutajaliige ja praegune majavanem
J. Vishnevsky.

kaasa tassida, kuid küpsetamisvõimalused olid taganeva sõjaväega üleujutatud linnas enam kui küsitavad. Et meil siht teada oli, otsustasime teistest maha jääda ja leiva küpsemine ära oodata. Kuigi kord väeosas äärmiselt lodev oli, ei julgenud kõik jääda, vaid ainult neljakesi. Rühmaülem ja osa jaotüemaid läksid rooduga kaasa.

Äramineku silmapilgul hoidsime endid kõrvale, hiljem asusime jällegi majja, et leivakerkimist oodata. Vahete vahel käis üks ehk teine asja edenemist jälgimas.

Oli kella üheksa paiku õhtu, kui

naabrinaine meie juurde jooksis ja teatas, et Jastrebino jaamas (2—3 klm. Leningradi poole) olevat juba punased sees. See teade ei heidutanud meid põrmugi, sest tihti on „hirmul suured silmad“ ja teiseks kahtlesime ka, kas külaeit mitte meid ära peletada ei taha, et pärast leiba juba mitte meile, vaid endale küpsetada. Veidi hiljem taganes läbi küla aga mingisugune väesalk ja ühtlasi oli kuulda põhjast, teiselt poolt raudteed, ka kuulipildujate raginat. Asi läks siiski äärmiselt tõsiseks.

Kell oli juba kümne ümber, kui külast läbi sõitis patareid. Veidi hiljem jooksis ka naabrinaine meile ja teadis rääkida, et see viimane valgete väeosa olevat. Nimelt olnud patareis üks nende küla poiss, kes seda teadnud rääkida. Kahurvägi viimane? — veidi kahtlane, kuid siiski tol ajal täiesti võimalik asi. Otsustasime lõpuks siiski taigna seljakottidesse mahutada ja Jamburgi poole liikuda. Enne kui seda aga teostada jõudsime, sündis kusagil läheduses hirmus plahvatus, nii et maja seinad värisesid. Äsja meiega juttu ajanud naabrinaine istus korraga põrandal, silmad kinni. Kuid ka meie ei olnud vähe kokkunud. Kahur — oli esimene mõte. Kuuldud pauk oli kahtlemata mürsku plahvatus, laskmist ei olnud aga kuulda. Pealegi oli plahvatus meie ja Jamburgi vahel, sellega n. ö. seljataga. Teadmatust tegi asja hullemaks ja rindu asus vähehaaval õudne tunne. Leiba, õigemine tainast, ei unustanud aga siiski. Korjasime ruttu asjad kokku ja jooksisime naabritallu oma varanduse järele, mille pärast kogu aeg eluga riskeerisime.

Ei tea millest see nüüd tuli, kuid korraga teatas meie leivaküpsetaja, et tal siiski veidi leiba on, jäägu tainas pealegi temale. Ta kartnud seda aga varem ütelda, näljased sõdurid võtavad ära. Ja ega see kartus ka asjata olnud, kui rood külas oli.

Perenaine avas ahjuukse, kiskus sealt välja esiteks haokubu ja selle järele koti leibadega. Neid oli tal neli tükki, millest kaks ja pool meile andis. Kiiresti jagasime selle kottidesse, pooliku küljest ei unustanud aga keegi omale tükikest prooviks lõigata. Ruttu sammusime Veimarni jaama poole. Raudtee äärde jõudes tuli tammi varju hoida, kuulid kippusid muidu liiga tegema.

Enne Veimarni umbes kilomeeter on väike raudsild üle jõekese. Saime selle ligi, kui korraga silla tagant kerkisid kümnekond püssiotsa.

„Kes tuleb?“ — küsis keegi vene keeles. „Punased“ — oli esimene mõte.

„Svoji“ (omad), vastasime.

„Mis kuradi omad?“ — kärgiti uuesti silla varjust. Ei aidanud, tuli tõtt rääkida.

Esiteks küsiti eemalt üht-teist, siis vaadati paguneid ja muid tunnuseid ja lubati lõpuks üle silla. Olid valged sapöörid. Nad olid silda õhku lasknud, mis aga küllalt hästi ei õnnestunud ja korrata tuli. See oligi plahvatus, mis meid heidutas.

Kella 12 paiku öösel jõudsime väsinult Veimarni jaama. Ja kõik need läbielamused paari naela musta leiva pärast.

Maailma viis suurimat.

Rohkem kui kolmkümmend viis tuhat inimest on ametis suuremate riidemeistrite juures Pariisis. Siinjuures pole arvesse võetud väiksed ärid, kus teenistusolevate isikute arv on alla kaheaja. Ja niisuguseid ärisid on Pariisis määratu hulk. Peale selle on jäänud veel arvesse võtmata hulk ärisid, kus valmistatakse kübaraid, aluspesu, kingi, kindaid ja igasugust muud kribu-krabu daamidele, kes kõik alistuvad moele. Nõnda võib öelda üldiselt, et Pariisis on vähemalt paarsada tuhat inimest ametis kas nii või teisiti moega.

Tähtsaimate moeäride omanikkudeks on madaam Lanvin, monsieur Lelong, kapten Molyneux, madaam Louise Boulanger ja monsieur Worth. Nende ärid on alati tooniandjaiks uute moodide tekkimisel.

Keegi ei saa ega või täpselt selletada, miks sammub Pariis moodide suhtes kogu maailma ees. Võib ainult öelda, et „see on Pariisi õhus.“

Kõigil neil ülalnimetatud viiel moeäril on ametis terve staap moeloojaid, kes jälgivad hoolega kaasaeglaste arvamisi, nad proovivad uusi mudelid manekeenidel ja koguvad teateid oma klientidelt, kuidas reageeritakse nende mudelitele. Ja nõnda loovad nad moode, mis „on olemas Pariisi õhus.“ Kõige rohkem edu on muidugi neil äridel,

kel on alati ülevaade, mida mõtlevad elegantsed naised.

Seepärast pole mitte raske arusaada, et nende äride kulisside taga on õhkkond, mis pole mitte kuigi kaugel hullumaja omast.

Kergesti võidakse arvata, et habeme ja vurrudega prantslane pani käima selle kõigi deemonite nõukogu. Tõeliselt sai aga sellega valmis keegi inglase seitsekümmend aastat tagasi. Seeme oli sellega külvatud ja see kandis sarnast vilja, nagu me seda tänapäev näeme.

Charles Frederick Worth oli see, kes asus oma prantslasest naiseaga kahetoalisse korteri köögiga Pariisi elama. Kuna naine mõistis hästi riideid kanda, hakkas mees looma moode ainult tema jaoks. See äratas üldist tähelepanu kõrgema seltskonna daamide keskel.

Madaam Worth oli sellega esimene manekeen, kuid seda sõna ei tarvitatud tema suhtes, vaid daamid olid suuri rõõm, kui nad said kanda seda, mis madaam Worthil oli.

Manekeenid mängivad aga väga tähtsat osa tänapäeva moeasjanduses. Manekeenil peab olema stünnipärane anne, kuidas kanda hästi riideid. Kõigist tuhandeid Pariisi tütarlastest, kes tahavad saada manekeeniks, kõlbavad ainult üksikud selleks. Neid verbitakse vahetpidamata inglise, ameerika, vene ja teiste tütarlaste keskel.

VEINKELDER

„UUS BODEGA“

PARIMAD VÄLISMAA VEINID

Kõikide kodumaa vabrikute veinid, liköörid, konjakid j. n. e.
vabriku hinnaga.

Müük suurel ja väikesel arvul.

EESTI
SUUR-TUBAKATÖÖSTUSE SAADUSED

Moodsad paberossid kollastes maiskestades

OLÜMPIA

25 tk. — 25 snt.

EKSIMESED EESTIS

Inglisigaretid

ALBION

20 tk. — 40 senti

10 „ — 20 „

Nõuetavam esimene sort
 paberosse on

AINO

20 tk. — 35 snt.

Iga suitsetaja lemmikpaberossid

MIKAADO

25 tk. — 25 senti.

Tubakatehased

A-s. Astoria, ja H. Anton ja Ko.

Manekeenid saavad rohkem palka, kui need, kes valmistavad neile riideid. Nii saab üks manekeen kuus 10.000 franki, s. o. umbes 150.000 senti. Manekeeni keskmine palk on aga kaugelt alla selle. Neil on õigus üleolevalt alla vaadata nimekaile daamile, kelle eest nad mõõda paraadivad. Aga selle eest ei või nemad kunagi süüa aga juua nagu teised daamid. Neile on kõik ettekirjutatud.

Teie olete märganud, et kleidid on läinud pikemaks. Mehed ei või enam sestskonnas imetleda naiste paljaid põlvi. Igauhte aga huvitab see, kes sai valmis sarnase revolutsiooniga. Madaam Boulangeri arvates oli see madaam Lanvin, kes julgus välja tulla mudelitega, mis ulatusid alla põlve, kuna teistel kõigil olid mudelid üle põlve.

Huvitav on seda revolutsiooni-tegijat külastada. Ta büroo on täis ilusakoitelisi raamatuid. Arvatavasti on tal väärtuslikum kogu raamatuid moodide üle. Neis on olemas joonistusi naisterahva riietusest alates sellest ajast peale, kui suurimaks moekarjeks oli viigileht.

Madaam ise on töödandjaks kolmetuhandele palgalisele, ja tal on terve rida moearisid. Tema on nagu hea

vanaema, kelle nõrkuseks on valmistada riideid oma kaheksa aasta-sele tütrele. Ja praegugi armastab ta veel ise õmmelda oma kätega ja neid passida manekeenide selga. Tema on suurvaim, kes uuendab maailma, kuid ise on ta tõmbunud avalikus elus tahaplaanile. Väga harva laseb ta isegi end fotografeerida. Kui keegi hiljuti teda pildistas, siis ütles ta, et see on ainuke tema pildistus viimse kahekümne aasta jooksul. Samuti hoiab ta intervüeerijaist eemale nagu katkust.

Kapten Malyneux parimaks käeks on miss Dorothy. Sünnilt on see kuubalanna. Näib, et igast rahvusest võivad tekkida moodide loojad, kui nad viibivad aga kaua Pariisis. Kõik seletavad, et nad ei suuda luua moode väljaspool Pariisi müüre.

Mineval septembril avati Pariisis esimene riietevalmistuse saal, mida toetavad suured ärid ja kaubanduskoda. Kursus on seal kahe aastane. Õppemaks semestri eest on prantslastel 600 franki ja välismaalastel 1000 franki.

Prantslased ei kardavad võistlusi. Nad seletavad, et andekamad jäävad Pariisi looma, sellepärast, et „see on õhus“.

Restoraan **„KODU“** ^{end.} „OLYMPIA“

Uus tšn. nr. 3.

Odavad hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid. **I. klassi köök.**

Muusika kell 7 kuni lõpuni.

Kuulus vene mandolinistide kvintet härra Kirillovi juhatusel

Lõbus ja mugav.

Nii ei lähe!

Meil Eestis on tekkinud uus liik ärimehi. Üldiselt nimetatakse neid „tsiviilvahekorra mehed“. Nende tegevuseks on kaaskodanikkude tüsamine, aga alati nii, et seadus ei hakkaks külge. Sigu ostetakse veksl vastu, samuti ka igasugust muud kaupa, kalli raha eest määratakse kaela rämps ja palju muud sarnast.

Üheks sarnaseks „tsiviilvahekorra“ oli senini ka restoraanides võlgu joomine ja söömine. Kes rumalam, katsus kaduda salaja. Kui ta siis aga kukkus sisse, sai teda võtta vastutusele petmises. Targem mees teatas aga lihtsalt, et ei ole raha, tehke mis tahate. Ja mis sa ikka teed! Seadus võlgu müüa restoraanides ei luba. Nõuad lauale tuues raha ette, vihastab külaline, kui ei nõua, jätab pärast maksmata.

Mõned kelnerid tulid kavalale mõttele. Lasid mehe saalist rahulikult lahkuda, väljas püüdsid aga mehe uuesti kinni tunnistajate juuresolekul ja nõudsid arve tasumist. Kui nüüd mees ei maksnud, sai teda juba võtta vastutusele pettuse eest. Kuid kelmid leidsid selle vastu ka õige pea rohtu. Lõpetanud lauas söömise — joomise, teatasid nad, et raha ei ole. Selle juures püüti tingimatta sattuda kelneriga sõnelema, siis läks kohe üks meestest välja, tõi kordniku, teatas et raha ei ole ja lasi teha isikud kindlaks. Nüüd ei saanud enam keegi ütelda, et ta oleks püüdnud salaja põgeneda.

Kuid sarnaste elukutseliste kelmide kõrval on veel õige rohkesti ka võrdlemisi viisakaid inimesi, kes jäävad võlgu kelnerile. Põhjuseid on selleks mitmesuguseid, kord lõpeb raha, teinekord ei olegi seda jne. Et inimene tihti tuntud, ei taha ka kelner teha asjast erilist tüli ja lepib paratamatusega. Päris korralikud inimesed õiendavad arved va-

rem ehk hiljem, hädakorral paluvad kas või oodata veidi jne. Kuid on õige rohkesti ka neid, kes ei mõtlegi arve tasumisega.

Kelnerite majanduslik seisukord raskeneb üldise seisukorraga võrd-selt. Kui ei ole raha inimestel, külastatakse restoraane vähe, juuakse vähe ja antakse vähe ka kelnerile. Ja kui nüüd juhtub veel hulka mõni võlgujooja, tuleb kelneril teenituse asemel maksta juurde veel omast taskust. Millest ta elab, sööb, korteri maksab jne., see ei lähe kel-lelegi korda.

Üldiselt peab tähendama, et sarnane võlgu joomine ja mittemaksmine saab mõnele mehele päris harjumuseks. Kui ühest restoraanist enam ei saa läheb teise. Et neile sarnases tegevuses teha takistust, hakkab „Resto“ avaldama igas numbris sarnaste inimeste nimesid, kes võlgu teinud mitmes restoraanis ja ei mõtlegi seda tasuda. Samuti avaldatakse ka nende võlglaste nimed, kellel võlad korraldamata juba pikemat aega. Vahete vahel toome ära ka mõne sarnase mehe pildi. Teeme siinkohal algust nimekirjaga:

1. Elmar **Kokamägi**, noor mees, viisaka välimusega, endine jalgpallimängija, armastab vahest mängida aktsiisi ametnikku.

2. Hugo **Mattiesen**, juba tuntud mees sel alal. Vähe restoraane, kus tal ei ole võlga.

3. **Mühlbach**, samasugune härra, ei jää eelmisest maha.

4. **Pull**, endine kohtupristav. Müüs enne teiste varandusi, nüüd tuleks müüa tal endal.

5. Inserter **Staude**. Oli kunagi suur mees, olles Saksa elektri suurfirma „Siemens ja Schuckerti“ esitajaks.

Tänaseks niipalju, järgmine kord toome pikema nimestiku.

Kas seale vôi kelnerile?

Kelner on iga päev teenistuses frakis, vähemalt smokingus. Sellepärast ei taha paljud ka pidada seda ametit nagu tööks, liig härrandlik välimus.

Hoopis teisiti vaatavad asjale aga

Kelner istub ja sööb viini vorste. Mööda läheb perenaine ja näeb seda. Kohe pärib ta kokalt, miks ta andis kelnerile vorste. Kokk seletab vastu, et vorstid oma väljanägemise tõttu pole kõlbanud anda lauale.

Paljad jalakesed! ..

Stseen ilusast ja mõjuvast moodsast revüüst.

paljud peremehed ja suhtumine kelneritele jätab soovida paljugi. Huvitava näitena toome sündinud loo Tallinnast, Balti jaamast.

Selle peale käratab vastu perenaine:

„Visanud siis parem juba solki, aga kelnerile anda ei tohi!“

„Resto“ toimetaja kõnetunnid.

Iga reede kella 6—8-ni on „Resto“ tegeliku toimetaja vastuvõtmine toimetuses, Uus tän. 3, (rest. „Kodu“ ruumides) kõnetr. 27-33.

Leidur.

A. Flit.

Majavalitseja ja korteri nr. 49 perenaine seisid koridoril ja sosis-tasid.

„Oh, taevake!“ — ohkas korteri perenaine, — „mis ma hakkam peale oma mehega? Muudkui vaatab ja vaatab teekatlale kolmat päeva juba!“

„Him . . . Millest see tuli?“ — kratsis kuklatagust majavalitseja, — „vist mõni juhus mõjus. Aga üldse . . . kuidas ta, seda . . . teed joob palju?“

„Tilkagi ei võta suhu! Varemalt ei vaadanudki teekannule, nüüd aga vaevalt panen kannu tulele, kui istub lähemale ja vaa . . .“ — korteri perenaine ei kannatanud välja, pisa-rad voolasid ojana. — „Ainult vaa-tab ja va . . . a . . . tab! Kobe . . . päris häda! Mõjuge tema peale, kallid . . .“

„Hea küll, läheme!“ — majava-litseja tegi ette tähtsa näo ja astus korteri.

Pliidi ees istus habetunud mees ja vaatas hoolega tahmunud tee-kaatlale.

„Dimitri Pavlovitsh,“ — algas majavalitseja kartlikult kõhatades, — „teie, olge hea mees ja ärge vaa-dake nii palju teekatelt . . . Teate, ühiskonlik rahu ja nii edasi. Siis — naine, teate, kardab väga . . .“

See, muidugi, teekatel, on ju päris algupärane asjake . . . nii ütelda tootluse mõttes, kuid . . . üldse. . . tarvis vaadata kõiki asju ühetasa-selt, et, teate . . . ülekohtu ei tee . . .“

Habemik vaatas teda ühe silmaga, teine endiselt juhitud teekatlale.

„Jätke rahule! Isegi omas korte-ris ei lasta rahulikult leida midagi!“

„Ja mis sa siit teekatlast siis leiad?! Rumal oled lihtsalt!“ — segas vahele naine.

Habemik naeratas pilkavalt, võt-tis põuetaskust välja vana määrdu-nud kooliraamatu ja enne kui sealt lugeda, koputas sõrmedega raama-tule:

„Vaata siin sees on kõik üleval, kes on rumalam, kas sina või Ja-mes Vatt! Võin ju lugeda ette! — Ükskord, tähendab,“ — algas habe-mik, vedades aukartlikult nööpuga mööda ridu, — „üks kuulus inglise leidur nimega James Vatt istus oma kamina ees ja silmitses, tähendab, vee keemist teekatlal. Sellest tekkis tal mõte ehitada nõnda nimetatud aurumasin! Vaat!“

Endaga rahuloleva pilguga riiva-tes juuresolijaid, peitis habemik hoo-lega raamatu ja vaikselt, silme pil-gutamata vaatas jällegi endiselt tee-kaatlale.

Ühingu liikmed.

Teatage „Resto'le“ väärnähtustest ja huvitavatest vahejuhtu-mistest omades asutustes. Samuti teatage ka võlgujoojate nimed aja-kirjas avaldamiseks. Kõik teated olgu teie täie nime all, nimi jääb toimetuse saladuseks.

Toimetus.

Väljaandja Tallinna restoraanides, kohvikutes ja söögimajades teenijate ühing. Trükitud „Edu“ trükikojas S. Kompassi 40. Vastutav toimetaja J. Rimpel.

Ajakiri

„RESTO“

jätkab ilmumist ka 1931. aastal
üks kord kuus.

Sisuks jutte, vesteid, populaarteaduslikke artikleid jne. Peale kõige muu huvitavad kirjutused elust-olust restoraanides, kohvikutes, söögimajades jne.

*****

Iga ühingu liige muretsegu endale alati värsket „RESTO“ numberit ja soovitagu seda teha ka kõikidel ametvendadel ja -õdedel.

*****

Restoraanide külastajad, lugege „Restot“, sealt võite leida ise enda. Tellige see ainuke omapärane ja huvitav ajakiri kohe terveks aastaks, muidu võite jääda ilma mõnest huvitavast numbrist.

*****

„RESTO“ maksab tellides terveks aastaks ainult 3 krooni, pooleks aastaks 1½ krooni, kolmeks kuuks 80 senti.

Toimetustalitus: Tallinn, Uus tän. nr. 3.
Telefon 27-33.